

Møde i Nationalparkrådet 12. november 2014	
Endeligt referat udsendt 26.11.14	
Mødetid:	Onsdag den 12. november 2014 kl. 17:30 – 20:30.
Mødested:	Vadehavscentret, Okholmvej 5, 6760 Ribe
Deltagere:	Medlemmer af Nationalparkrådet for Nationalpark Vadehavet, Sekretariatsleder Thomas Holst Christensen, konsulent John Frikke, konsulent Sara Lindholt og sekretær Alette Houman Dyhrfjeld
Mødeleder:	Mette Guldborg, Formand for Nationalparkrådet
Referent:	Alette Houman Dyhrfjeld

Mødeliste:

Danmarks Fiskeriforening	Oluf Stenrøjl	Afbud
Dansk Botanisk Forening	Søren Vinding	
Destination Sydvestjylland	Poul Therkelsen	
DMU	Karsten Laursen	Afbud
Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste	Søren Malle	Afbud
GEUS	Jens Morten Hansen	Ikke til stede
LAG	Hans Marten Smidt	Afbud
LAG Fiskeri	Preben Friis-Hauge	
Lokalarkiverne	Birgitte Thomsen	
Marsken omkring Sneum Å	Randi Kragh Hansen	Afbud
Museerne i Vadehavsområdet	Mette Guldborg	
Region Syddanmark	Stephanie Lose	
Det Rådgivende Udvalg for Tøndermarsken	Bo Jessen	Afbud
Det Rådgivende Udvalg for Vadehavet	VAKANT	
Sydvestjysk Udviklingsforum	Winnie Abildgaard	
Vadehavets Bådklubber	Svend Tougaard	
Vadehavets Formidlerforum	Klaus Melbye	
Vadehavskunsterne	Else-Pia Martinsen Erz	
Skallingen, Ho og Oksbøl	Anne Marie Slaikjær	
Varde Ådal	Ole Andresen	
Marbækområdet	Claus Løth	
Fanø	Ole Mouritzen	
	Karen Boel Madsen	
Ribemarsken	Kent Rygaard	Afbud
	Jens Lorenzen	
Mandø	Claus Christensen	Afbud
Rømø	Jan Gravesen	Afbud
	Søren Laursen	Afbud
Tøndermarsken	Bodil Marie Arbjerg Lundby	
	Niels Johansen	

Dagsorden pkt.:	1. Velkomst og godkendelse af dagsorden
Referat:	<ul style="list-style-type: none">• Klaus Melbye præsenterede udvidelsen af Vadehavscen-tret, som Dorte Mandrups Arkitektfirma har vundet konkurrencen på at tegne. Bygningerne bliver stråttækket og bliver hermed tilpasset landskabet. Klaus præsenterede tegningerne af længerne og forklarede at hele området bliver betalingsområde. Energimæssigt vil huset have et forbrug der ligger langt under det forbrug der er i den nuværende udstilling, det bliver et lavenergihus. Man forventer at åbne 1. juli 2016.• Mette Guldberg takkede Klaus for præsentationen, bød velkommen, orienterede om afbud og fraværende, hvorefter dagsordenen blev godkendt.• Mette præsenterede Tøndermarskens nye repræsentant, Niels Johansen, som erstatter Peter Sönnichsen.
Dagsorden pkt.:	2. Meddelelser – orienteringspunkt
Referat:	<p>Meddelelser fra formanden og sekretariatet</p> <ul style="list-style-type: none">○ <i>Nyt fra formanden</i> Da Mette ikke havde haft mulighed for at deltage i Bestyrelsesmødet den 29. oktober, orienterede Svend Tougaard om mødet. Svend orienterede om de punkter der var blevet behandlet og orienterede om, at der bliver afholdt et ekstraordinært møde den 19. november, da man ikke havde den fornødne tid til at behandle punkterne omkring budget og partnerprogram. Dette har givet Rådet mulighed for at komme med kommentarer til Bestyrelsen i forhold til disse 2 punkter. De punkter der var blevet behandlet på mødet den 29. oktober. Ud over de punkter der er på Rådets dagsorden var blandt andet følgende:<ul style="list-style-type: none">• nationalparkskipet, som man forventer at have færdigt i sommeren 2015• ønsket om en ny hjemmesideplatform• et nyt projekt i samarbejde med Realdania ved Rømmø-dæmningen• samarbejde med formidlingscentre i Vadehavsområdet. <p>Mette orienterede om, at der er nedsat et forskningsudvalg, som har besluttet, at der skal afholdes et årligt</p>

forskningsmøde, det næste forskningsmøde kommer til at foregå i april 2015.

Vildmoseforeningen har inviteret Nationalpark Vadehavet til et seminar om nationalparker. Fra Nationalpark Vadehavet deltager Thomas Holst Christensen, Mette Guldborg og Bent Rasmussen.

- *Nyt fra Sekretariatet herunder status for projekter*
Thomas Holst uddybede ønsket om en ny hjemmesideplatform, som havde været til afstemning i Bestyrelsen. Da et bestyrelsesmedlem efterfølgende havde ønsket sagen yderligere belyst og genoptaget, var dette ønske blevet efterkommet og punktet bliver derfor genoptaget på mødet den 19. november.
- *Nyt fra Wadden Sea Forum v. Karen Boel Madsen*
Karen fortalte at hun og Marco Brodde tager til Heide til møde i Wadden Sea Forum. John Frikke fortalte, at Miljøministrene i de 3 lande, Holland, Tyskland og Danmark, har modtaget en skrivelse fra Wadden Sea Forum om, at man ønsker at løfte og løse udfordringerne om de voksende gåsebestande og ønsker ministrenes medvirken til dette, gerne via en trilateral arbejdsgruppe nedsat på ministerielt plan. John har en forventning om, at denne anmodning imødekommes, og i det mindste bliver løftet til Naturstyrelsesplan.
- *Nyt fra Partnerudvalget v. sekretariatet*
Partnerudvalget havde foreslået en revision af nationalparkens partner-program. Thomas orienterede kort om partnerprogrammet og ønskerne om at ændre programmet. I hovedtræk ønsker man at udvide de nuværende 6 kategorier til 9, så man har følgende kategorier: Overnatning, Fødevarer, Non-food, Formidling, Uddannelse, Kunst, Events, Friluftsliv og Andre.

Partnerprogrammet skal opdateres på hjemmesiden, med en mere klar struktur og potentielle partnere skal nemmere kunne gennemskue hvad programmet dækker og hvordan de ansøger/bliver vurderet.

Især fødevarer har der været stor fokus på, og derfor har man lavet en Megafonundersøgelse om brugernes forventning til lokale fødevarer. Man har set på hovedingredienser, smagsstoffer og forarbejdning og har vægtet mellem disse. Ifølge Megafonundersøgelsen lægges der

stor vægt på, at hovedingrediensen skal komme fra området.

Ud fra Megafonundersøgelsen har Søren udarbejdet en model (et score-sheet) til udregning af, om produkterne kan blive godkendt som Nationalparkprodukt, så der bliver tale om facts og ikke et spørgsmål om smagsdommeri. Med det nye system kan man vise potentielle partnere hvad der skal til for at opnå partnerskab. Herudover får ansøgere et mere tydeligt indtryk af hvordan vi vurderer ansøgningerne. Man har, i lighed med fødevarer kategorien udarbejdet kriterier for kunstnere. Der nedsættes et udvalg som vurderer kunstnere ud fra inspiration, tilknytning, metoder og materialer, den samlede produktion samt kunstnerisk niveau.

Klaus Melbye fortalte, at især fødevarer har været udfordrende, og at partnerudvalget har haft stor fokus på troværdigheden.

Søren Vinding bad partnerudvalget overveje, hvad man mener med, at karakter for hovedingredienser og smagsstoffer gives ud fra om de er lokale.

Bodil A Lundby satte spørgsmål ved kunstudvalget, hun mente, at det var vigtigt at udvalget blev nedsat korrekt. Der var en debat omkring udvælgelsen, om man kan blive udelukket som kunstner, hvis man pludselig vælger et andet motiv end Vadehavet mm.

Else Pia Erz mente, at man bliver nødt til at sætte kriterier op. Man bliver aldrig enige om hvor grænsen er mellem kunstnere og amatører, men der er ingen tvivl om, at man skal have kriterier og at udfordringen er at sammensætte et kvalificeret udvalg.

Birgitte Thomsen mente, at i forhold til kunst skal det være fagpersoner samt et medlem fra bestyrelsen der vurderer, dog er det vigtigt, at der skiftes ud i udvalget, så man sikrer at man opnår fornyelse.

Rådet stillede spørgsmål ved, om man kunne bruge en undersøgelse til at definere kriterierne, om fordele og ulemper ved pointsystemet og vigtigheden af at definere formålet med partnerprogrammet. Kun hvis formålet med partnerprogrammet er klart defineret, kan man stille kriterier op for udvælgelse af partnere.

De Rådsmedlemmer der selv var blevet partnere var dog meget tilfredse med pointsystemet, da det giver ansøgeren en opfattelse af, at det er noget attråværdigt og man kan se hvad der skal ændres, for at opnå partnerskab.

Rådet mente, at det var vigtigt at højne standarden, sætte overlæggeren højt og være troværdige.

Mette lukkede debatten og Rådet kom med en fælles tilkendegivelse. Rådet forstår partnerudvalgets behov for kriterier og Rådet ønsker at kriterierne skal fremme nationalparkens målsætning.

○ *Nyt fra Græsningsudvalget v. Ole Andresen.*

Ole Andresen orienterede om, at man havde haft en temaaften i Ribe, hvor man orienterede om græsning før og nu. Der var 90 deltagere ved mødet, som oprindeligt havde haft en deltagergrænse på 65. Det havde været en interessant aften hvor man havde fået det historiske perspektiv på græsning. Der var anbefalinger om at arbejde videre med parasitproblematikken og der havde været fokus på, at det skal være attraktivt at afgræsse området.

John Frikke orienterede om den nuværende status i græsningsudvalget, idet Ole havde været forhindret i at deltage i det sidste møde. John følte, at Græsningsudvalget har været en stor hjælp i det daglige arbejde. Overordnet set er der en positiv indstilling til arbejdet og der dukker løbende støtteordninger op på området. Folketinget har sat 150 millioner kr. af til Ny Natur i Landbrugsområderne og her kan Vadehavsområdet komme i betragtning. Man har fået Naturplan Danmark i udsigt og vi har fået Den Danske Naturfond, som kan gøre en forskel i forhold til græsningens fremtid.

Græsningsudvalget har skrevet kontrakt med Christian Andersen, som er landbrugskyndig. Han kontakter lods ejere i Ribemarsken. Græsningsudvalget kan være med til at formidle nationalparken og samarbejde med partnerudvalget på fødevaresiden.

Jysk Landbrugsrådgivning har fået penge hjem til et hegn i Varde Ådal, hvor der bliver hegnet 140 ha og den 19. november afholder de et møde på Eventyrgården i Janderup, med emnet "Operation engsnarre udløber – og

	<p>hvad så?"</p> <p>Generelt oplever man, at kommunerne samarbejder og udvikler på området.</p> <p>Udvalget ønsker at stifte et græsningssselskab, overvejer jordopkøb og arbejder på jordfordeling. Den 20. november er der møde med lodsejere i Allerup og Tjæreborg Enge om mulighederne i dette område.</p> <p>Claus Løth gjorde opmærksom på en sag, hvor en landmand havde fået frataget støtte med tilbagevirkende kraft. Udvalget har fokus på denne problemstilling og Thomas opfordrede til, at man får en forhåndstilkendegivelse fra NaturErhvervstyrelsen, så man ikke render ind i lignende problemer. John fortalte, at man har kontakter i NaturErhvervstyrelsen og græsningsudvalget ønsker at gøre Miljøministeren opmærksom på problemstillingen. En løsning kunne ifølge Søren Vinding være, at man flytter ordningerne over til naturpleje og dermed er tilknyttet kommunerne.</p>
Dagsorden pkt.:	3. Indkomne ansøgninger til netværksarrangementer/75.000 kroners puljen
Referat:	<p>Primo november havde sekretariatet modtaget 12 ansøgninger, hvoraf de 8 har fået støtte. Der var uddelt 67.050,00 kr. En enkelt støttemodtager havde meddelt, at de alligevel ikke får behov for den bevilgede støtte, og der er derfor var 17.950,00 kr. tilbage i puljen i indeværende år.</p> <p>Sara orienterede om at man efterfølgende havde reklameret på facebook og at der var indkommet yderligere 2 ansøgninger, som havde fået tilsagn. Det var Fonden Gamle Sønderho samt Den Rullende Musikskole.</p> <p>Sara gennemgik proceduren og fortalte om fordeling på geografi, kategori, formål, ansøgte beløb (som lå mellem 4.300 og 11.300) mm. Hun fortalte, at ansøgningskemaerne er korrekt udfyldt, men de er vage omkring deltagerantal.</p> <p>Sara kom med et oplæg til ændringer i kriterierne for ansøgninger og gennemgik fordele og ulemper ved ændringerne. Der henvises til Saras præsentation – Bilag 1 - for yderligere detaljer.</p> <p>Mette Guldberg, som havde været med til at afgøre ansøgnin-</p>

	<p>gerne, gav udtryk for, at det havde været positivt at se, at man havde været medvirkende til, at lokale arrangementer kunne gennemføres. Hun mente, at man godt, som foreslået, kan forsøge at målrette bevillingerne ved at lægge vægt på bestemte typer ansøgninger fra gang til gang, men at det ikke må forhindre, at der også kan søges bredt.</p> <p>Birgitte Thomsen var glad for, at man havde ramt rigtigt med puljen og mente, at den skulle fortsætte med at være så nem og u-bureaukratisk som muligt at søge.</p> <p>Rådet var enig i, at ansøgningsproceduren skal være u-bureaukratisk og at man gerne må have 3-4 ansøgningsfrister om året. Rådet håbede, at tilskud til arrangementer kan være med til at sætte fokus på nationalparken og skabe positiv omtale og opfordrede til, at puljen fortsætter.</p>
Dagsorden pkt.:	4. Årsrapport 2013
Referat:	<p>Bestyrelsen havde på mødet den 29. oktober 2014 gennemgået Årsrapport 2013 og havde godkendt denne. Rådet havde på mødet den 12. november 2014 mulighed for at kommentere på årsrapporten, som herefter vil blive layoutet og fremsendt til Naturstyrelsen samt blive offentliggjort på nationalparkens hjemmeside.</p> <p>Rådet bemærkede, at de gerne ville have haft rapporten til udtalelse tidligere og at de gerne ville have haft den til udtalelse før Bestyrelsen havde godkendt den. Svend Tougaard kunne hertil bemærke, at Bestyrelsen havde bedt sekretariatet påbegynde årsrapport 2014 allerede primo 2015.</p> <p>Preben Friis-Hauge foreslog at det præciseres på s.27, at Nationalpark Vadehavets Råd er repræsenteret i det Trilaterale Vadehavsforum.</p> <p>Søren Vinding kommenterede på regnskabet, som han ikke mente var fyldestgørende. Det burde udformes som en normal årsrapport. Thomas orienterede dog om, at det er udarbejdet ud fra Nationalparkens konstruktion og lovgivning, men at han ville tage med i sine overvejelser, om man skulle fremlægge både budget og resultat, så det fremstod mere overskueligt.</p> <p>Rådet drøftede kort målgruppen for rapporten og om man skulle overveje at lave en tryksag, dette indebærer dog en større omkostning.</p>

Dagsorden pkt.:	5. Evaluering af Rådets arbejde
Referat:	<p>Rådet er ved at nærme sig sin afslutning for dets første periode og havde besluttet at udarbejde en evaluering af sit arbejde. På mødet drøftede Rådet Mette Guldbergs skriftlige evaluering af Rådets arbejde.</p> <p>Mette orienterede om indholdet i evalueringen, om det overordnede, om nedsættelse af Rådet, om hvordan Rådets repræsentanter var valgt ind i Bestyrelsen, forholdet til Bestyrelsen, afholdelse af møder og forslag til hvad man kan fremhæve i forhold til Rådets funktion. Evalueringen var ment som et oplæg til den nye Bestyrelse og Råd.</p> <p>Rådet drøftede evalueringen og bad om, at udpegning af Rådet skulle vægtes af den nye Bestyrelse. Især punktet om selvstændige initiativer blev positivt mødt og Rådet opfordrede til, at Rådet selv skal kunne komme med forslag til Bestyrelsen. Dette vil dog medføre, at forretningsordenen skal ændres. Rådet havde oplevet, at Rådets repræsentation i udvalg havde medført bedre føling med arbejdet i Nationalparken og at man skulle fortsætte dette, være mere synlige og opfordre til, at Rådet får mere frihed og indflydelse. Generelt roste Rådet evalueringen.</p> <p>Mette pointerede, at Bestyrelsen ofte havde meldt tilbage til Rådet, at de havde været glade for deres tilbagemelding, og Rådet har også været tilfredse med Bestyrelsens lydhørhed i de sager, Rådet er blevet hørt i. Dette tilføjes i evalueringen.</p> <p>Mette foreslog, at evalueringen sendes ud som bilag til punkt 4 i forbindelse med fællesmødet den 3. december (Evaluering af samarbejde mellem Råd og Bestyrelse). Dette blev vedtaget.</p>
Dagsorden pkt.:	6. Budget 2015
Referat:	<p>Bestyrelsen havde på mødet den 29. oktober 2014 indledt behandling af budget 2015. Dette arbejde genoptages på et ekstraordinært møde i Bestyrelsen den 19. november, hvor man blandt andet vil drøfte muligheden for at yde tilskud til formidlingscentre/udstillinger samt mulighed for at øge tilskuddet til det Trilaterale arbejde. Rådet drøftede oplægget og fik mulighed for at komme med synspunkter og anbefalinger til budget</p>

	<p>2015.</p> <p>Thomas gennemgik kort budgettet. Han orienterede om, at man mangler at få fakturaer ind på nogle af projekterne, men at man kan overføre midler til næste år, i kraft af samarbejdet med Naturstyrelsen. Man forventer ikke at udnytte det fulde budget for 2014, men forventer at overføre et mindre beløb til 2015. Hovedtrækket i budget 2015 er, at man har en fordeling lig budget 2014. Ved at indgå samarbejde med fonde, og dermed opnå tilskud, på visse projekter, vil man dog kunne frigive flere midler til andre projekter.</p> <p>Rådet havde en del spørgsmål til forståelsen af budgettet og opfordrede Bestyrelsen til at udarbejde et budget der var mere overskueligt. Jens Lorenzen ønskede en tydeliggørelse af sontring mellem det forventede forbrug på de enkelte konti og overførsel til næste år.</p> <p>Søren Vinding mente, at der var afsat for få midler til naturprojekter. Han mente, at Naturstyrelsen skal afholde udgifter til Gåseforvaltning og at man bør udarbejde en formidlingsstrategi, hvis man ønsker at bruge så mange penge på formidling.</p> <p>Preben Friis-Hauge var ikke enig med Søren Vinding og så gerne, at Nationalpark Vadehavet går ind i arbejdet med Gåseforvaltning.</p> <p>Thomas præciserede, at der ligger en aftale omkring formidling, som i sig selv er en formidlingsstrategi. Man har aftaler med Vadehavets Formidlerforum med temaudgivelser, magasin, folder, temamøder, hjemmeside mv.</p>
Dagsorden pkt.:	7. Eventuelt
Referat:	<p>Mette takkede Rådet for en konstruktiv indsats i den første periode og meddelte, at hun ikke stiller op til den næste periode.</p> <p>Preben Friis-Hauge orienterede om, at RUV (Det Rådgivende Udvalg for Vadehavet) har udpeget Bo Jessen som repræsentant til Rådet.</p> <p>Preben orienterede endvidere om, at FLAGerne i den jyske del af Region Syddanmark er reduceret til én FLAG, som er FLAG Esbjerg.</p>